

**Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de hotărâre a Guvernului
pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 152/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind
gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală
(număr unic 156/MIDR/2025)**

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecțiilor/propunerilor (recomandărilor)	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică		
Cancelaria de Stat (Nr. 29-69 -2998 din 18 martie 2025)	Urmare a examinării proiectului de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 152/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală (număr unic 156/MIDR/2025), în limita competențelor funcționale, comunicăm despre susținerea acestuia, cu următoarele propuneri: 1. În contextul priorității de modernizare și consolidare a capacităților autorităților administrației publice locale, Guvernul s-a angajat să implementeze un proces coerent și bine organizat de amalgamare voluntară. Pentru a stimula unitățile administrativ-teritoriale antrenate în acest proces, se propune în cadrul măsurilor 1.2, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, pentru localitățile cu o populație de până la 1 500 de locuitori, cuantumul alocațiilor pentru un proiect să nu fie limitat la un 1 milion de lei pe localitate. Astfel, la Cap. IV, Secțiunea 1, pct. 22¹, după textul „nu poate depăși” se va completa cu textul „2 milioane de lei pe localitate” și „5 milioane de lei pe localitate în curs de amalgamare”. 2. De asemenea, la Cap. V, Secțiunea 2, pct.29, subpct.4), considerăm oportun substituirea textului „cu excepția unităților administrativ teritoriale amalgamate” cu textul „cu excepția unităților administrativ-teritoriale în curs de amalgamare sau amalgamate” în continuare după text.	1. Se acceptă. Textul a fost redactat. 2. Se acceptă. Textul a fost modificat.

Congresul Autorităților Locale din Moldova (Nr. 81 din 19 martie 2025)	1. Având în vedere că proiectul introduce depunerea apelurilor de proiecte și aplicarea în exclusivitate prin intermediul Sistemului informațional pentru gestionarea programelor și proiectelor de dezvoltare regională și locală (SI GPPDRL), solicităm autorului să examineze câte din APL la etapa actuală dețin posibilitatea de a se conecta la sistemul informațional prenotat și expunerea informației respective în nota de fundamentare. Amintim, că recent, Codul urbanismului și construcțiilor a fost modificat pe motiv că, din motive tehnice și de capacitate administrativă un număr nesemnificativ de APL sunt conectate în SI SIGEAP (sistemul informațional pentru emiterea actelor permissive în construcții). 2. La pct. 1.3.3.3 (după Măsura 1.3 se completează cu o nouă măsură, cu următorul cuprins: „Măsura 1.4. Modernizarea/reparația capitală/reabilitarea drumurilor locale. 1) Prezenta măsură este orientată spre reparația, modernizarea sau reabilitarea drumurilor publice comunale (care asigură legătura dintre satul reședință de comună și satele componente sau dintre acestea și obiectivele de interes comună) și străzilor (drumuri publice din interiorul localităților), care sunt proprietate publică a unităților administrative-teritoriale de nivelul întâi, prin următoarele tipuri de proiecte: a) reparația capitală a drumurilor comunale și străzilor principale. b) modernizarea sau reabilitarea drumurilor comunale și străzilor secundare. (...) Rezultatele scontate în cadrul proiectului: a) lungimea drumurilor locale (comunale și străzi) modernizate, reparate capital sau reabilite (km); (...) Indicatorii de produs în cadrul proiectelor de dezvoltare locală: a) beneficiari finali ai drumurilor locale (comunale și străzi) modernizate, reparate capital sau reabilite (număr cetățeni); b) localități beneficiare ale drumurilor locale (comunale și străzi) construite/reabilite (număr)”: având în vedere că formularea actuală este una discriminatorie și necesită a fi echilibrată pentru a asigura condiții egale tuturor UAT care ar putea accede la finanțare pentru reabilitarea drumurilor locale, solicităm reformularea	1. Se ia act. Deținerea semnăturii electronice este o practică standard pentru autoritățile publice, iar accesul în SI GPPDRL se face doar în baza acesteia, nefiind necesare alte capacități tehnice. Totodată, menționăm că depunerea proiectelor prin intermediul Sistemului informațional pentru gestionarea programelor și proiectelor de dezvoltare regională și locală a fost deja testată în cadrul a două apeluri de proiecte (<i>servicii de creșă publice – iulie 2024 și pentru proiecte de dezvoltare regională – iulie 2024</i>), în cadrul cărora aplicanți au fost, de asemenea, APL-urile. În acest proces nu au fost raportate constrângeri de ordin tehnic. 2. Se ia act. Având în vedere că Măsura 1.4 vizează doar APL-urile de nivelul I și ținând cont de prevederile Legii drumurilor nr. 509/1995 și clasificarea drumurilor stabilită în aceasta, propunerea nu poate fi acceptată. Potrivit legii prenotate, doar drumurile comunale și străzile sunt proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi, în timp ce drumurile de interes raional (municipal), care asigură legătura dintre orașele-reședință și satele (comunele) din componența raionului (municipiului), precum și legătura dintre sate (comune), inclusiv accesul către acestea dinspre drumurile naționale sînt proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, care nu sunt eligibile pentru măsura 1.4 în condiții HG nr. 152/2022. De asemenea, conform Legii nr. 509/1995, drumurile regionale sunt o subcategorie a drumurilor naționale (art. 2, alin. (3) sbct. 2) lit. d), care pot fi finanțate din alte surse. Or, întreținerea, reparația și reconstrucția drumurilor publice naționale și drumurilor de interes raional (municipal), conform Legii fondului rutier nr. 720/1996, poate fi finanțată prin intermediul Fondului rutier. Propunerile în acest sens pot fi expediate
--	--	--

	normei, astfel încât să fie eligibile Măsurii 1.4. toate drumurile locale, inclusiv cele orășenești, comunale și satești. În cazul drumurilor regionale care traversează intravilanul localităților, de asemenea, trebuie să devină eligibile acestei măsuri. 3. Referitor la pct. 1.3.7 (pct. 9, se completează la sfârșit cu textul „care dispun de Planuri Urbanistice Generale sau care au aplicat pentru măsura 1.3”): având în vedere că în prezent un număr redus de UAT dețin Planuri Urbanistice Generale, această prevedere automat înlătură de la apelurile preconizate - majoritatea aplicanților și le îngustează posibilitățile de finanțare/aplicare. În acest sens, solicităm reexaminarea prezentei norme în vederea acordării posibilităților largi pentru APL să aplice la finanțarea programelor și proiectelor în domeniul dezvoltării locale, indiferent de deținerea documentației de urbanism, în special, că există multe proiecte care nu au tangențe directe cu politica urbanistică și de amenajare a teritoriului. 4. Referitor la pct. 1.3.8 (după pct. 9 se completează cu două puncte noi, cu următorul conținut: 9.2 . Pentru măsura 1.4 sunt eligibile APL-urile de nivelul întâi conectate la infrastructura de apă și canalizare sau a căror aliniament (conform Planului de amenajare a teritoriului, secțiunea apă și sanitație) nu afectează drumurile selectate spre intervenție.”): menționăm că persistă riscul că din aceleași motive sus-menționate (în prezent un număr redus de UAT dețin documentație de urbanism și amenajare a teritoriului) se va reduce numărul APL care vor putea aplica la proiecte/apeluri. În acest sens, solicităm autorului identificarea unei soluții care să asigure eligibilitatea unui cât mai mare număr de APL (de exemplu, prin condiționarea	Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Având în vedere cele expuse, precum și limitele financiare anuale ale FNDRL, prioritatea finanțării drumurilor se va limita la drumurile comunale și străzi, care se află în proprietatea APL-urilor de nivelul I, eligibile în cadrul măsurii 1.4. 3.Se ia act. Completarea propusă la pct. 9 nu va îngreuna accesul APL-urilor la apelurile de proiecte, având în vedere că această completare prevede inclusiv posibilitatea APL-urilor care au aplicat la măsura destinată elaborării Planurilor Urbanistice Generale (măsura 1.3) de a depune proiecte. Or, măsura 1.3 implică un mecanism distinct față de mecanismul apelului competitiv, iar cererile de finanțare pentru aceasta pot fi depuse de către aplicați în continuu, fără a fi necesară anunțarea apelurilor. Prin urmare, APL-urile pot aplica la măsura 1.3 în orice perioadă a anului, iar pentru restul măsurilor odată cu anunțarea apelurilor, prezentând dovada depunerii unei cereri pentru măsura 1.3 în cazul în care nu dețin Plan Urbanistic General. Precizăm că, completarea propusă are drept scop motivarea APL-urilor de a elabora și implementa PUG-uri. 4.Se acceptă. Pct. 9.2 a fost redactat.
--	--	--

	generală: să nu fie „afectate drumurile selectate spre intervenție”, indiferent de prezența sau lipsa „Planului de amenajare a teritoriului, secțiunea apă și sanitație”). Pot fi incluse declarații pe propria răspundere care necesită a fi acordate de apelanți în prealabil că nu se vor intersecta părțile carosabile ale drumurilor construite, cu includerea clauzelor corespunzătoare în contractele de finanțare, iar prin proiectele tehnice să se realizeze cele mai optimale soluții posibile. 5. Propunem modificarea/completarea măsurii 1.3 din FNDRL (cu privire la elaborarea PUG), astfel încât să permită nu doar elaborarea, dar și actualizarea/modificarea Planurilor Urbanistice Generale și a Planurilor de Amenajare a Teritoriului. Acest deziderat corespunde și prevederilor Codului urbanismului și construcțiilor, care prevede că documentația de urbanism se actualizează/modifică în funcție de strategiile locale de dezvoltare. 6. Propunem completarea proiectului cu o normă care să prevadă crearea unui fond separat sau asigurarea cu măsuri de cofinanțare la proiecte transfrontaliere/transnaționale/finanțare externă similare FNDRL (Măsura 3 Măsura 3.1. Creșterea capacităților de valorificare a surselor de finanțare a proiectelor investiționale finanțate din sursele partenerilor de dezvoltare), să fi stabilite și la AIPA, ONIMP, CNED, BRD, CNAM, etc. Aceasta va ajuta APL să aplice și să poată asigura cofinanțarea la programele europene LIFE, Eu4Environment, Interreg, COM EAST, etc sau introducerea unei exceptări de la Măsura 3.1. Creșterea capacităților de valorificare, care să permită cofinanțarea tuturor tipurilor de proiecte.	5. Se acceptă. Textul măsurii 1.3 a fost modificat. 6. Se ia act. Propunerea de a crea un fond separat sau de a asigura măsuri de cofinanțare pentru proiectele transfrontaliere, transnaționale și alte surse de finanțare externă similare FNDRL la AIPA, ONIMP, CNED, BRD, CNAM nu poate fi acceptată în contextul exercițiului de modificare a HG nr. 152/2022. Or, proiectul supus avizării vizează exclusiv FNDRL, gestionat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, iar propunerile referitoare la fonduri gestionate de alte instituții (precum AIPA, ONIMP, CNED, BRD, CNAM etc.) depășesc competențele ministerului și sfera de aplicare a HG nr. 152/2022. Introducerea unor astfel de norme ar necesita ajustări ale legislației dedicate acestor fonduri, ceea ce nu este posibil în cadrul procesului de modificare a HG nr. 152/2022, ci în procesul de modificare a legislației aferente fondurilor gestionate de instituțiile indicate.
--	--	--

	7. Reieșind din cheltuielile real suportate de către unele APL în proiectele similare anterior implementate, propunem completarea proiectului cu o normă care să prevadă la compartimentul iluminat stradal – majorarea plafonului eligibil de la 3 la 5 milioane de lei. 8. Se propune completarea proiectului cu o normă care să prevadă expres că pot fi luate în considerare în calitate de „costuri eligibile” pentru finanțare – costurile pentru elaborarea documentației tehnice de proiect. 9. Propunem completarea proiectului cu un mecanism care să asigure o contribuție mai accesibilă și mai rapidă pentru proiectele cu finanțare externă (actualmente, perioada de la semnarea contractului de finanțare și până la acordarea reală a	7. Se acceptă parțial. Actuala redacție a HG nr. 152/2022 nu prevede plafoane de finanțare pentru măsura 1.2 „Instalarea iluminatului public”. Propunerea va fi luată în considerare la elaborarea Ghidurilor aferente apelurilor de proiecte pentru măsura respectivă. 8.Nu se acceptă. Propunerea de a include costurile pentru elaborarea documentației tehnice de proiect în categoria „costuri eligibile” nu poate fi acceptată. Elaborarea documentației tehnice reprezintă o responsabilizare a autorităților publice locale (APL), care trebuie să demonstreze capacitatea de a pregăti proiecte viabile și eligibile pentru finanțare, inclusiv din surse externe, în special în contextual pregătirii pentru absorbția de fonduri europene. Or, acesta reprezintă un mecanism de pregătire și dezvoltare a proiectelor, iar APL-urile trebuie să fie în măsură să acopere aceste costuri din propriile resurse, demonstrând astfel maturitatea administrativă și financiară necesară pentru implementarea proiectelor, indiferent de sursa de finanțare. În contextul FNDRL, includerea costurilor pentru elaborarea documentației tehnice de proiect drept cheltuieli eligibile ar putea afecta actualele proceduri și termeni de desfășurare a apelurilor de proiecte. Astfel, aceasta ar implica o etapă separată în procesul de aplicare a proiectelor, modificând procedurile existente, ceea ce ar putea duce la întârzieri și deficiențe suplimentare. 9. Se ia act. Propunerea de a introduce un mecanism care să asigure o procedură mai accesibilă și mai rapidă pentru cofinanțarea proiectelor cu finanțare externă nu poate fi acceptată în contextul actual. Măsura 3.1, destinată cofinanțării proiectelor finanțate
--	---	---

	mijloacelor financiare durează peste 3- 4 luni, fiind practic lucrările suspendate). În aceeași ordine de idei, este necesară oferirea în proiect a unui mecanism prin care să fie posibilă oferirea dovezii plauzibile de cofinanțare în cazul proiectelor cu finanțare directă de la Uniunea Europeană sau alți parteneri externi. CALM susține proiectul de lege, cu luarea în considerație a propunerilor și observațiilor menționate	din surse externe, se realizează printr-un mecanism distinct față de celelalte măsuri finanțate din FNDRL, iar cererile de finanțare sunt depuse continuu de către APL-urile de nivelul I, fără termen-limită prescris. Totodată, avizul Ministerului Finanțelor este necesar, iar recepționarea acestuia implică anumiți termeni de așteptare. Totodată, având în vedere că pentru a putea fi finanțate, proiectele trebui incluse în Documentul Unic de Program (DUP) procedura presupune depunerea unui număr mai mare de proiecte pentru a putea opera modificări la DUP. Or, modificarea DUP pentru un singur proiect nu este considerată oportună sau viabilă din punct de vedere procedural. Astfel, având în vedere complexitatea acestui proces, accelerarea etapelor necesare pentru finanțare nu este posibilă în prezent, întrucât aceasta ar perturba eficiența mecanismului existent.
Ministerul Culturii (Nr. 05/1-09/834 din 18.03.2025)	Ministerul Culturii, în limitele competențelor funcționale, comunică următoarele propuneri. 1. La Anexa nr. 2, al proiectului menționat supra, pentru uniformizarea redactării tehnice, subpct. 1.2.3.5.2, se va completa indicatorii de produs, după cum urmează: „, lit. a), b), e)”.	1. Se acceptă. Textul a fost redactat.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (Nr. 2025 PHG-783 din 19.03.2025)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (Nr. 25/1423 din 19.03.2025)	Ministerul Muncii și Protecției Sociale comunică susținerea proiectului cu următoarele propuneri și recomandări. <u>La proiectul hotărârii de Guvern:</u> 1. La pct. 1.1. subpct. 1.1.2.3 expresia ”se completează cu un nou subpunct, cu următorul cuprins” se va substitui cu expresia ”se completează cu subpct. 5¹), cu următorul cuprins”. A se atrage atenția și ajusta în tot conținutul textului proiectului asemenea situații exprimate.	1. Se acceptă. Textul a fost redactat.

	2. La pct. 1.1.2.5 cuvântul "termenul" a se substitui cu "cuvântul". A se atrage atenția și ajusta în tot conținutul textului proiectului. 3. La pct. 1.1.3.2 cuvântul "textul" a se substitui cu cuvântul "cuvintele". A se atrage atenția și ajusta în tot conținutul textului proiectului. 4. La pct. 1.1.4 cuvântul "textul" a se substitui cu cuvântul "cuvântul". 5. La pct. 1.1.5.5 cuvintele "se exclude" a se substitui cu "se abrogă". 6. La pct. 1.1.7 cuvintele "la final" a se exclude. 7. La pct. 1.2.2 expresia "după pct. 3 se completează cu un nou punct cu următorul cuprins:" a se substitui cu expresia "se completează cu pct. 3¹. cu următorul cuprins:". 8. La pct. 1.2.3.2.1 la lit. e) cuvântul "sintagma" a se substitui cu "cuvintele". A se atrage atenția și ajusta în tot conținutul textului proiectului. 9. La pct. 1.3.4.1 la Măsura 2.1, subpct. 1) se propune: a diviza lit. a) după cum urmează: "a) construcția/reconstrucția instituțiilor educaționale inclusiv construcția/reconstrucția și dotarea creșelor/a grupelor de creșă; b) construcția/reconstrucția clădirilor instituțiilor din sistemul asistenței sociale, destinate prestării serviciilor sociale;" Lit. b) va deveni c) și mai departe conform ordinii și textului proiectului. Lit. e) a se reda după cum urmează: "e) construcția/reconstrucția clădirilor serviciilor sociale de plasament pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane cu necesități speciale; servicii sociale de zi pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane cu necesități speciale;" Lit. f) a se reda după cum urmează: "f)construcția/reconstrucția centrelor multifuncționale, centrelor de prestare a serviciilor sociale;" Completarea cu: Lit. i) cu următorul conținut: "i) construcția/reconstrucția clădirilor serviciilor sociale de	2. Se acceptă. Textul a fost redactat. 3. Se acceptă. Textul a fost redactat. 4. Se acceptă. Textul a fost redactat. 5. Se acceptă. Textul a fost redactat. 6. Se acceptă. Textul a fost redactat. 7. Se acceptă. Textul a fost redactat. 8. Se acceptă. Textul a fost redactat. 9.Se acceptă parțial. Lit. a) a fost expusă în redacția propusă. Lit. b) va dubla lit. e), prin urmare nu a fost inclusă. - Se acceptă parțial. Lit. e) a fost expusă în redacție nouă, cu excepția textului „servicii sociale de zi pentru persoane vârstnice , persoane cu dizabilități, persoane cu necesități speciale;" Accesul la aceste servicii se va asigura prin construcția clădirilor, iar prestarea propriu-zisă a serviciilor nu este acoperită din Fond. - Nu se acceptă. Clădirile destinate prestării serviciilor sociale, care pot fi inclusiv centre, se regăsesc la lit. e). - Se acceptă parțial. Această categorie de beneficiari a fost inclusă la lit. e), expusă în redacție nouă: „<i>construcția/reconstrucția clădirilor destinate</i>
--	---	---

e-mail din 21.03.25	asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane;” Lit. î) cu următorul conținut: ”î) construcția/reconstrucția cantinelor de ajutor social.” 10.Se propune ca punctele 2 și 3 privind Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova să fie separate, prin indicarea la începutul proiectului de modificare a hotărârii Guvernului, iar restul prin modificare aparte a anexelor la această hotărâre. Suplimentar la avizul nr. 25/1423 din 19.03.2025, expediat de Ministerului Muncii și Protecției Sociale, au fost expediate pe poșta electronică propunerile Direcției politici de asigurare a egalității de gen din cadrul ministerului, ce nu au fost integrate în aviz: La anexa nr.1: 1) Pct.10 de expus în următoarea redacție: ”10. Programele și proiectele de dezvoltare regională și locală reprezintă un set determinat de activități și acțiuni promovate spre a fi realizate în baza documentelor de planificare strategică la nivel național ori/și regional sau local, care contribuie la stimularea competitivității regiunilor, la diminuarea disparităților intra- și interregionale, asigură coeziunea socială ținând cont de principiul egalității între femei și bărbați și susține dezvoltarea socioeconomică echilibrată a localităților”. La Anexa nr.2, Capitolul II: 1) Se propune includerea a punctului 3¹ cu următorul conținut: ”Proiectele de dezvoltare regională, pot fi înaintate pentru	<i>prestării serviciilor sociale pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane cu necesități speciale, victime ale traficului de ființe umane.”</i> - Nu se acceptă. Clădirile destinate prestării serviciilor sociale, care pot fi inclusiv cantine de ajutor social, se regăsesc la lit. e). 10. Nu se acceptă. Momentul intrării în vigoare face parte din dispozițiile finale ale unui act normativ, care se plasează, de regulă, la finalul actului. 1. Se acceptă. Textul punctului 10 a fost completat. 1. Se acceptă. Ținând cont de specificul proiectelor de dezvoltare regională: apel pe listă sau apel competitiv, propunerea a fost inclusă la pct. 24, lit. f).
----------------------------	---	---

	finanțare din Fond doar în urma consultării publice a acestora, dovada fiind anexată la dosarul applicantului.” 2) Se propune includerea a două puncte suplimentare cu următorul conținut: ”6¹. La realizarea măsurilor pe domeniile de intervenție se va aplica, după caz, criteriul de definire a impactului regional ”Egalitatea de gen (oportunitatea egală între femei și bărbați)”, prin prisma următoarelor aspecte: - activitățile contribuie la reducerea inegalității între femei și bărbați; - activitățile asigură obținerea egalității reale între femei și bărbați; - activitățile contribuie la prevenirea dezavantajelor ce rezultă din discriminare. 6². Indicatorii de produs ai măsurilor pe domeniile de intervenție, vor fi realizați, după caz, prin prisma aplicării principiului egalității între femei și bărbați”.	2. Se acceptă parțial. HG 152/2022 prevede la Anexa nr. 1 principiul echității la alocarea mijloacelor financiare din Fond pentru implementarea programelor și proiectelor de dezvoltare regională și locală, care presupune drepturi egale de acces la valorile economice, sociale și culturale pentru toți cetățenii Republicii Moldova, indiferent de locul de trai, <u>ținând cont de dimensiunea egalității de gen și incluziunii sociale</u>. Prin urmare, respectarea acestui principiu este obligatoriu la finanțarea proiectelor. Totodată, focusul proiectelor de dezvoltare regională și locală nu se află pe domenii precum educația, sănătatea sau drepturile omului, unde problema egalității de gen este mai evidentă, ci se referă la crearea infrastructurii tehnico-edilitare în localități, modernizarea clădirilor publice, asigurarea iluminatului stradal etc. Beneficiari ai acestor proiecte sunt toți cetățenii localităților beneficiare (bărbați, femei, copii, vârstnici etc.). Domeniile de intervenție ale FNDRL nu au legătură directă cu problemele de gen sau cu reducerea inegalităților între femei și bărbați, fiind orientate să asigure condiții mai bune de trai pentru toți cetățenii, conform principiului echității. În același timp, în Anexele 2 și 3 a fost inclus un nou punct, cu următorul cuprins: „<i>Pentru a asigura o monitorizare și evaluare detaliată a implementării măsurilor, indicatorii vor fi dezagregați, acolo unde este posibil, pe următoarele criterii: mediu (rural/urban), sex, vârstă, dizabilitate și etnie.</i>”
Ministerul Mediului (Nr.13-05/760 din 18.03.2025)	Lipsa propunerilor și obiecțiilor.	Se ia act.
Ministerul Educației și Cercetării (Nr. 08/2-09/1830 din 20.03.2025)	Lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării <i>(Nr.03-903 din 20.03.2025)</i>	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Ministerul Finanțelor (07/5-03/132/402)	La proiectul de hotărâre La Anexa nr. 1 1.La poziția 1.1.1, noțiunea de „parteneriat” necesită revizuire, deoarece nu este clar care vor fi „autoritățile administrației regionale” și „autoritățile administrației urbane” implicate în cooperare, aceste noțiuni nefiind definite în cadrul normativ. 2.La poziția 1.1.2.2, considerăm oportună menținerea noțiunii de „beneficiar” în forma sa actuală, întrucât aceasta este definită în mod corect și în concordanță cu prevederile legale aplicabile. 3.Se propune excluderea sbpct. 1.1.2.3 din proiect, acesta fiind inutilă, pe parcursul textului nefiind utilizată. 4. La poziția 1.1.5.1, textul „la sbpct.3)” de substituit cu textul „subpunctul 3), litera b)”. La Anexa nr. 2 1.La poziția. 1.2.4.5.4, textul „lit. a)-c)” de substituit cu textul „litera a)-d)”, din considerentul că litera d) prevede alți indicatori pentru proiectele eligibile spre finanțare sau urmează de propus suplimentar un indicator concret. 2.Pozițiile 1.2.16.4.2 și 1.2.16.4.3 de exclus (sau de corectat litera), deoarece la punctul 26, subpunctul 3), nu este litera e), acest punct fiind modificat prin Hotărârea Guvernului nr.236/2023 „Cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (eficientizarea gestionării mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală (FNDRL))” și conține literele a), b), c) și d).	1. Se acceptă. Propunerea de reformulare a fost propusă conform formulărilor acestei noțiuni din legislația europeană, în special Regulamentul UE 2021/1060, însă având în vedere că aceasta ar trebuie precedată de definirea noțiunilor „autoritățile administrației regionale” și „autoritățile administrației urbane” în legislația conexasă, se acceptă propunere, noțiunea fiind revizuită. 2.Se acceptă. A fost păstrată redacția actuală. 3. Nu se acceptă. Cuvintele „beneficiar final” se regăsesc în redacția actuală a textului HG nr. 152/2022, însă nu au acoperire în lista noțiunilor. 4. Se acceptă. Textul a fost redactat. 1. Nu se acceptă. La lit. d) nu au fost incluse modificări și rămâne redacția în vigoare. Pentru indicatorii a)-c) au fost incluse modificări de ordin tehnic. 2.Se ia act. Conform redacției în vigoare de pe legis.md, pct. 26, sbpct. 3) conține literele a), b), d) și e), prin urmare, modificarea a fost propusă la redacția în vigoare. Prin pct. ce urmează prevederii, corectăm această eroare prin însemnarea succesivă a literelor a), b), c), d).

	<u>La Anexa nr.3</u> 1.Referitor la poziția 1.3.3.3, privind completarea punctului 5 cu „Măsura 1.4 Modernizarea/reparația capitală/reabilitarea drumurilor locale” comunicăm că, <u>de principiu se susține</u>, însă aceasta poate implica riscuri privind asigurarea cu mijloace financiare pentru proiectele selectate deja și incluse în Documentului unic de program pentru anii 2025-2027. În acest context menționăm, că actualmente în proces de promovare se află proiectul de hotărâre al Guvernului pentru aprobarea Documentului unic de program pentru anii 2025-2027, costul căruia pentru anii respectivi constituie circa 2,7 mlrd. lei, sau cu o insuficiență de mijloace în sumă de 0,3 mil.lei, comparativ cu mijloacele pentru FNDRL, preconizate în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.561/2024. Totodată, pentru infrastructura drumurilor publice de interes raional (municipal) și a drumurilor publice locale, anual de la bugetul de stat sunt aprobate alocații pentru transferurile către bugetele locale. Respectiv, în acest scop pentru anul 2025 volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale destinate pentru infrastructura drumurilor constituie 1,7 mlrd. lei. Astfel, extinderea măsurilor finanțate din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, vor contribui la diminuarea proiectelor implementate pe măsurile existente și crearea datoriilor creditoare pe obiectivele incluse deja în program. II. Suplimentar proiectul de hotărâre se propune de completat cu următoarele modificări după cum urmează: <u>Anexa nr.1:</u> 1.La punctul 11, subpunctul 1) se completează cu textul „,inclusiv transferurile către bugetele locale pe unitățile administrativ-teritoriale beneficiare”	1. Se ia act. Acoperirea financiară a Măsurii, în cazul indisponibilității resurselor planificate, va putea asigurată din contul redistribuirilor ulterioare, precum și prin intermediul Planului de creștere economică pentru Republica Moldova, fiind făcute propuneri în acest sens. 1. Nu se acceptă. Propunerea nu este argumentată. Totodată, având în vedere particularitățile proiectelor de dezvoltare regională și locală și procedura includerii acestora în Documentul Unic de Program, care poate avea loc în orice perioadă a anului, la planificarea Legii bugetului de stat pentru anul următor, care de obicei are loc în septembrie, nu pot fi
--	---	--

	2. La punctul 12, subpunctul 2) se completează cu textul „,inclusiv pe unitățile administrativ-teritoriale beneficiare”; 3. La punctul 13: - subpunctul 1) se completează cu textul „,inclusiv pe unitățile administrativ-teritoriale beneficiare”; - subpunctul 9) va avea următorul cuprins: „9) în baza deciziei Consiliului, prezintă Ministerului Finanțelor propuneri privind repartizarea din Fond a transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale pe unitățile administrativ-teritoriale beneficiare;”. Modificările propuse la punctul 12 și punctul 13 vizează optimizarea mecanismului de gestionare a resurselor alocate, contribuind la eliminarea discrepanțelor între transferurile planificate în bugetul de stat (la cheltuieli) și bugetele unităților administrativ-teritoriale (la venituri). <u>Anexa nr.2</u>	estimate cu precizie sumele, în special pe unitățile administrativ-teritoriale beneficiare. Precizăm că respectiva prevedere este aplicată începând în 2022, și nu au existat până în prezent demersuri oficiale care să invoce impedimente în aplicarea acestuia. 2. Nu se acceptă. Nu este clară utilitatea acestei propuneri în contextul în care, în Planurile anuale de finanțare este reflectată distribuția mijloacelor financiare, inclusiv pe unitățile administrativ-teritoriale beneficiare. Redacția actuală este aplicată începând în 2022, și nu au existat până în prezent demersuri oficiale care să invoce impedimente în aplicarea acestuia. 3. -Nu se acceptă. Conform argumentului precedent, în Planurile anuale de finanțare este reflectată distribuția mijloacelor financiare, inclusiv pe unitățile administrativ-teritoriale beneficiare, prin urmare propunerea nu este fondată. Redacția actuală este aplicată începând în 2022, și nu au existat până în prezent demersuri oficiale care să invoce impedimente în aplicarea acestuia. – Nu se acceptă. Conform argumentărilor de la punctele anterioare.
--	--	--

	1.Punctul 19, subpunctul 3) textul „din sursele bugetului național” de exclus, deoarece domeniile de aplicare a achizițiilor publice sunt reglementate prin Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice și alte acte normative, iar această noțiune nu este prevăzută în cadrul normativ. <u>Anexa nr.3</u> 1.La pct. 31, sbpct. 4) și 5) urmează de exclus cuvintele Ministerul Finanțelor, dat fiind faptul, că Ministerul Finanțelor, în contextul autonomiei financiare a autorităților publice locale, nu are capacități și temei juridic de a identifica/ monitoriza și de a interveni în cazul restricțiilor de finanțare a aplicanților la proiectele din FNDRL, responsabilitatea în cauză fiind pe deplin asigurată de APL.	1. Se acceptă. Textul a fost exclus. 1.Nu se acceptă. Considerăm că excluderea termenilor „Ministerul Finanțelor” nu este oportună. Or, având în vedere atribuțiile Inspectoratului Control Financiar de Stat, reglementate prin HG nr. 938/2023, care este o autoritate administrativă din subordinea Ministerului Finanțelor și anume: pct. 11, sbpct. 8) și pct. 13 sbpct. 9) care reglementează că Inspectoratul poate „să solicite și să primească de la autoritățile publice, de la persoanele juridice și fizice documente, informații privind utilizarea mijloacelor financiare ale statului, a granturilor și mijloacelor oferite de către donatorii interni și externi, gestionarea patrimoniului public” precum și să efectueze „inspectări financiare tematice privind corectitudinea utilizării fondurilor externe, a mijloacelor recreditate din împrumuturile de stat interne și/sau externe, a împrumuturilor interne și externe acordate sub garanția statului, a granturilor și donațiilor oferite de donatorii interni și externi, precum și a stabilirii creanțelor bugetare rezultate din utilizarea neregulamentară a acestor fonduri, inclusiv la solicitarea autorităților cu competențe în gestionarea fondurilor respective;” acesta poate deține informații privind „ existența unor restricții de finanțare pentru aplicant în cadrul proiectelor transfrontaliere sau transnaționale sau al altor proiecte de finanțate de către partenerii de dezvoltare;”. Considerăm că implicarea Ministerului Finanțelor în procesul de monitorizare și verificare financiară este esențială pentru a asigura alocarea corectă a fondurilor și pentru a preveni orice riscuri care ar
--	--	--

	-Suplimentar, în temeiul pct.3 din Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la proiectele de investiții capitale publice, nr. 684/2022, se propune <u>completarea anexei nr.2 și anexei nr.3 din hotărâre cu un punct cu următorul cuprins:</u> <u>„Pentru proiectele de investiții capitale publice, aplicanții completează Formularul de identificare și evaluare a proiectului de investiții capitale publice din Anexa nr.1 la Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.684/2022.</u>	putea afecta integritatea bugetului de stat. Această procedură va garanta o utilizare responsabilă și conformă a resurselor financiare. Or, propunerea de excludere ar putea crea un cadru în care utilizarea fondurilor publice să nu fie suficient controlată, punând în pericol stabilitatea financiară și bugetul de stat. Mai mult ca atât, acest control este solicitat și trebuie argumentat în contextul procesului de aderarea la UE, în special pe dimensiunea gestionării fondurilor, inclusiv naționale. - Se acceptă. Prevederile au fost incluse.
Consiliul platformei primarii pentru procesul de amalgamare voluntară (19 martie 2025, scrisoarea parvenită pe e-mail)	Noi, primarii autorităților publice locale ce au demarat procesul de reformă teritorial-administrativă prin amalgamare voluntară, după consultarea cu atenție a modificărilor propuse a fi operate la HG nr. 152/2022 cu privire la Regulamentul privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală, intervenim cu următoarele observații: 1. Noile modificări abordează insuficient și nesemnificativ susținerea localităților aflate în proces de reformă teritorial administrativă prin amalgamare voluntară, localitățile aflate în proces de reformă sunt puse practic în aceeași ipostază de concurs și cu exact aceleași sume și principii de finanțare ca și localitățile mici (cu excepția completărilor textuale regăsite la 1.3.13.3 la sbpct. 4) „cu excepția unităților administrativ teritoriale amalgamate, care pot depune mai multe proiecte per domeniu de intervenție”);	1. Se acceptă. Având în vedere inclusiv propunerile Cancelariei de stat, textul proiectului a fost revizuit fiind incluse stimulente suplimentare pentru susținerea localităților aflate în proces de reformă teritorial administrativă prin amalgamare voluntară, și anume: - Quantum distinct pentru localitățile cu o populație de până la 1500 de locuitori care se află în proces de

	2. Noul regulament nu prevede măsuri speciale de susținere pentru localitățile aflate în proces de reformă teritorial-administrativă, care au adoptat deja decizii de inițiere a amalgamării voluntare, pentru a acoperi cheltuieli speciale de infrastructură cum ar fi: drumuri intercomunitare, centru administrativ pentru UAT amalgamat, transport intercomunitar, etc., această infrastructură fiind necesară a fi edificată în perioada unificării teritoriale și administrative ale UAT-urilor aflate în reformă. 3. Noul regulament nu prevede sume majorate pentru UAT-urile amalgamate sau aflate în proces de amalgamare, or, în situația când aceste localități nu ar fi fost amalgamate ar avea șanse mai mari de accesare în mod individual fonduri naționale, decât în comun în proces de reformă, astfel se pierde interesul comunităților de a realiza reforma. 4. Noul regulament nu încurajează și nu prioritizează în nici un fel localitățile sub 1500 de locuitori, care au adoptat decizii de inițiere a procesului de reformă prin amalgamare voluntară, aflate deja la etapa tehnică de implementare a reformei, și care în noul regulament se regăsesc pe aceeași poziție de a fi finanțate cu până la 1 milion de lei, ceea ce nu corespunde cu “foile de parcurs” și costurile evaluate și stabilite în “Planurile de implementare” a reformei prin amalgamare voluntară, elaborate cu suportul partenerilor de dezvoltare a RM, or, așa cum Republica Moldova deține o Foaie de parcurs în procesul de	amalgamare voluntară: 2 milioane de lei versus 5 milioane de lei. - Reformularea pct. .3.13.3, sbpct. 4) din proiect după cum urmează: <i>„cu excepția unităților administrativ-teritoriale în proces de amalgamare voluntară sau amalgamate”</i>. 2.Se acceptă. Conform argumentelor de la pct. 1, localitățile aflate în proces de amalgamare voluntară vor putea beneficia de un quantum mai mare de finanțare pentru proiectele de la măsurile de finanțare prevăzute de HG 152/2022, inclusiv pentru modernizarea/reparația capitală/reabilitarea drumurilor locale. 3. Se acceptă. Conform argumentelor expuse la punctele anterioare, au fost incluse sume majorate pentru UAT-urile aflate în proces de amalgaare voluntară. Totodată, UAT-urilor amalgamate și celor în proces de amalgamare nu li se impune limita de un proiect per domeniu, acestea fiind eligibile pentru depunerea mai multor proiecte per domeniu de amalgamare. 4. Se acceptă. Conform celor expuse anterior, localitățile sub 1500 de locuitori, care au adoptat decizii de inițiere a procesului de reformă prin amalgamare voluntară, vor putea beneficia de un quantum de finanțare de 5 milioane de lei, față de localitățile care nu au adoptat asemenea decizii, pentru care limita maximă de finanțare va fi de 2 milioane de lei.
--	---	--

	integrare în UE și are costuri majore de implementare, asemeni și localitățile pioner aflate în proces de reformă, necesită a efectua unele investiții strategice în acest scop pentru a menține interesul față de procesul de reformă și a îndeplini obiectivele de îmbunătățire a serviciilor locale, iar aceste investiții depășesc suma de 1 milion de lei per localitate. 5. Atenționăm că aceste carențe și omisiuni pot compromite procesul de reformă teritorial-administrativă aflată în fază de pilotare, iar în situația când, inclusiv CALM, are o abordare negativă față de procesul de amalgamare voluntară, riscul este iminent ca această inițiativă a Guvernului să fie pusă pe pauză pentru mulți ani înainte. În contextul celor expuse, rugăm Guvernului să opereze completări la noul regulament, prin introducerea unor serii de facilități măsurabile pentru localitățile amalgamate și cele ce au inițiat reforma teritorial administrativă, prin adoptarea Deciziilor de inițiere a amalgamării voluntare. Să fie introdus expres în textul Regulamentului posibilitatea ca localitățile amalgamate sau cele aflate în proces de amalgamare să poată depune proiecte comune după principiul congruenței sau a “proiectelor de tip oglindă”, iar valoarea fondurilor propuse spre accesare de către autoritățile amalgamate, sau care au luat decizii de inițiere a amalgamării, să fie majorată pînă la cel puțin 20 milioane de lei. Operarea modificărilor prin completarea și prevederea expres a măsurilor de suport pentru localitățile aflate în proces de amalgamare sau deja amalgamate, va arăta deschidere și angajament ferm al Guvernului, atît în fața APL-urilor, ce au inițiat voluntar aplicarea reformei teritorial-administrative, cît și în fața partenerilor de dezvoltare. Stabilind condiții distincte pentru localitățile amalgamate, dar și celor ce au aprobat decizii de inițiere a amalgamării voluntare, Guvernul va încuraja pronunțat APL-urile să adopte o abordare pro-reformă și va urgenta cu mult în timp desfășurarea propriu zisă a reformei teritorial-administrative în Republica Moldova.	5. Se acceptă. Conform celor menționate anterior, proiectul a fost completat cu noi facilități pentru localitățile amalgamate și cele aflate în proces de amalgamare voluntară. În ceea ce privește posibilitatea ca localitățile amalgamate sau cele aflate în proces de amalgamare să poată depune proiecte comune după principiul congruenței sau a “proiectelor de tip oglindă”, menționăm că în contextul includerii modificărilor la pct. 29, sbct. 4) atît localitățile amalgamate, cît și cele în proces de amalgamare vor putea depune mai multe proiecte per domeniu, inclusiv proiecte „de tip oglindă”, valoare limită fiind calculată per proiect, nu per unitate amalgamată sau în proces de amalgamare.
--	---	---

Agencia de Dezvoltare Regională Sud (e-mail 12.03.2025, în procedură de consultare publică)	Suplimentar propunerilor înaintate anterior (în procedura de inițiere n. a.), ADR Sud intervine cu propunerea de ajustare a Anexei nr. 2 la HG 152/2022, <i>Secțiunea a 2-a Etapele și condițiile desfășurării concursului în cadrul apelului pe listă</i> , Art. 26, alin. 2 (b), în următoarea redacție - <u>perioada de aplicare și depunere a notelor conceptuale este aprobată de către Consiliu, la propunerea autorității de elaborare a politicilor de dezvoltare regională.</u>	Se acceptă. Proiectul a fost redactat.
Agencia de Dezvoltare Regională Nord (e-mail 20.03.2025, în procedură de consultare publică)	In contextul organizării sesiunilor de informare/ instruire (4 – 12 martie 2025 în Regiunea de Dezvoltare Nord) a potențialilor beneficiari care au fost invitați pentru completarea Cererilor de finanțare în cadrul competitiv de selectare a proiectelor de dezvoltare regională cu finanțare din FNDRL, ADR Nord înaintează o propunere de completare a listei de indicatori pentru Măsura 3.1. „Aprovizionare cu apă și sanitație”, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 152/2023. 1. Propunere de completare a listei de indicatori În lista actuală a indicatorilor de produs pentru Măsura 3.1. nu se regăsește indicatorul referitor la numărul de stații de pompare a apelor reziduale construite/reabilitate. Considerăm că includerea acestui indicator este esențială, având în vedere că un sistem funcțional de canalizare presupune existența unor astfel de stații, fără de care nu poate fi asigurată evacuarea și transportul corespunzător al apelor uzate spre stațiile de epurare. În acest context, solicităm completarea listei de indicatori pentru Măsura 3.1. cu următorul indicator: • Număr de stații de pompare a apelor reziduale construite/reabilitate. (în ghid și în HG 152).	1. Se acceptă. Lista indicatorilor a fost completată în proiectul hotărârii. Indicatorul va putea fi inclus în Ghidurile ulterioare ale apelurilor pentru măsura 3.1.
Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Ungheni” (scrisoare din 21.03.2025)	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Ungheni” a examinat proiectul de Hotărâre a Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 152/2022 cc privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală și propune completarea documentului supus consultării publice, după cum urmează: <u>1. Anexa nr.2, Capitolul II, pct.9 Eligibilitatea aplicanților, subpct.1 completată cu o nouă literă d) cu următorul cuprins:</u>	1. Se ia act. Considerăm că la această etapă este necesară menținerea prevederilor existente, care

	<u>eligibile în calitate de aplicant sunt Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară create în condițiile Legii nr.17 din 02.02.2023.</u> Propunerea de completare a proiectului de Hotărâre a Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 152/2022 este determinată de necesitatea asigurării accesului Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară la programele și fondurile de dezvoltare regională. ADI-urile sunt structuri asociative ale administrațiilor publice locale, având ca scop coordonarea și implementarea proiectelor de interes comun. Excluderea acestora din rândul aplicanților limitează accesul comunităților la resurse financiare esențiale pentru dezvoltare. Ajustarea propusă la Hotărârea de Guvern nr.152/2022 se aliniază prevederilor Strategiei Naționale de Dezvoltare (SND) „Moldova Europeană 2030”, Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028, dar și a politicii regionale a Uniunii Europene. Conceptul dezvoltării intercomunitare este pe larg aplicat în țările Uniunii Europene, iar ADI-urile sunt eligibile pentru finanțare datorită rolului lor în dezvoltarea teritorială. Astfel, măsura dată va contribui la corelarea legislației naționale cu cea europeană privind finanțarea proiectelor locale și regionale. Includerea ADI-urilor ca aplicanți eligibili va stimula colaborarea între unitățile administrativ-teritoriale, promovând soluții integrate și eficiente pentru problemele regionale și va contribui la o mai bună implementare a politicii regionale. În aceeași ordine de idei, participarea Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară la programele de finanțare va contribui nu doar la consolidarea capacităților instituționale, dar și la creșterea absorbției fondurilor și utilizarea eficientă a acestora pentru implementarea proiectelor comune care să îmbunătățească condițiile de trai ale cetățenilor. În concluzie, putem afirma că modificarea propusă asigură un cadru echitabil și eficient pentru implementarea proiectelor de dezvoltare intercomunitară, consolidând capacitatea administrativă și accelerând progresul local și regional.	stabilesc că doar autoritățile publice locale (APL) pot fi aplicanți eligibili. Această condiție se bazează pe faptul că APL-urile dețin în proprietate terenurile, clădirile și infrastructura necesare pentru implementarea proiectelor, iar acest aspect reprezintă un criteriu esențial în definirea eligibilității. Or, ADI-urilor nu dețin în proprietate astfel de bunuri. Totodată, conform prevederilor în vigoare, pentru Măsura 1.2 din Anexa nr. 2 pot fi eligibile în calitate de aplicant entitățile de drept privat (agenți economici), în condițiile unei activități de cel puțin 3 ani în domeniul respectiv de la momentul fondării până la depunerea cererii de finanțare și organizațiile necomerciale –dacă vor demonstra minimum 3 ani de activitate în domeniul relevant apelului până la depunerea cererii de finanțare. Măsura 1.2 include proiecte ca: programe regionale de formare profesională (continuă) și antreprenorială în ramurile prioritare ale regiunii, inclusiv programe de formare de competențe în domeniul turismului; dezvoltarea de abilități și competențe în cadrul infrastructurilor de afaceri: programe de incubare, acceleratoare regionale, huburi de competențe; proiecte de sprijin al inovării pentru mediu privat (creare de servicii și produse noi), care nu implică necesitatea deținerii în proprietate a terenurilor/clădirilor/infrastructurii. În ceea ce privește Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară (ADI), considerăm că acestea pot participa în cadrul proiectelor de dezvoltare regional și locală în calitate de parteneri, având în vedere că APL-urile membre ale acestora sunt deja eligibile pentru a accesa Fondul de dezvoltare regional și locală. Astfel, ADI-urile pot contribui la implementarea proiectelor, chiar dacă nu sunt aplicanți direcți.
--	--	--

	În speranța că propunerea noastră va fi acceptată, vă mulțumim anticipat! Notă: Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Ungheni a fost creată pe data de 10 octombrie 2024, prin asocierea a 23 de autorități publice de nivel II și I din raionul Ungheni, în scopul realizării în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes local sau regional, destinate inclusiv înființării, modernizării și/sau dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare a localităților, precum și în scopul înființării, organizării, funcționării, monitorizării și gestionării în comun a serviciilor publice în raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre. Înființarea și consolidarea capacităților instituționale ale ADI Ungheni este posibilă grație suportului financiar al Uniunii Europene, în cadrul Programului „EU4Moldova: Regiuni - cheie”	
Consiliul Raional Cahul (Nr. 149 din 24.03.2025)	Ca urmare a ședinței Consiliului Regional de Dezvoltare Sud, din 18.03.2025, unde a fost abordat subiectul eligibilității ADI-urilor, pentru aplicarea proiectelor cu finanțare din FNDRL, vă comunicăm că am examinat proiectul de Hotărâre a Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 152/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală și propune completarea documentului supus consultării publice, după cum urmează: <u>1.Anexa nr.2, Capitolul II, pct. 9 Eligibilitatea aplicanților, subpct.1 completată cu o nouă literă: d) cu următorul cuprins: eligibile în calitate de aplicant sunt Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară create în condițiile Legii nr. 17 din 02.02.2023.</u> Propunerea de completare a proiectului de Hotărâre a Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 152/2022 este determinată de necesitatea asigurării accesului Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară, la programele și fondurile de dezvoltare regională. ADI-urile sunt structuri asociative ale administrațiilor publice locale, având ca scop coordonarea și implementarea proiectelor de interes comun. Excluderea acestora din rândul aplicanților limitează accesul comunităților la resurse financiare esențiale pentru dezvoltare.	1. Se ia act. Considerăm că la această etapă este necesară menținerea prevederilor existente, care stabilesc că doar autoritățile publice locale (APL) pot fi aplicanți eligibili. Această condiție se bazează pe faptul că APL-urile dețin în proprietate terenurile, clădirile și infrastructura necesare pentru implementarea proiectelor, iar acest aspect reprezintă un criteriu esențial în definirea eligibilității. Or, ADI-urilor nu dețin în proprietate astfel de bunuri. Totodată, conform prevederilor în vigoare, pentru Măsura 1.2 din Anexa nr. 2 pot fi eligibile în calitate de aplicant entitățile de drept privat (agenți economici), în condițiile unei activități de cel puțin 3

	Ajustarea propusă la Hotărârea de Guvern nr. 152/2022 se aliniază prevederilor Strategiei Naționale de Dezvoltare (SND), „Moldova Europeană 2030”, Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028, dar și a politicii regionale a Uniunii Europene. Conceptul dezvoltării intercomunitare este pe larg aplicat în țările Uniunii Europene, iar ADI-urile sunt eligibile pentru finanțare datorită rolului lor în dezvoltarea teritorială. Astfel, măsura dată va contribui la corelarea legislației naționale cu cea europeană privind finanțarea proiectelor locale și regionale. Includerea ADI-urilor ca aplicanți eligibili va stimula colaborarea între unitățile administrativ-teritoriale, promovând soluții integrate și eficiente pentru problemele regionale și va contribui la o mai bună implementare a politicii regionale. În aceeași ordine de idei, participarea Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară la programele de finanțare va contribui nu doar la consolidarea capacităților instituționale, dar și la creșterea absorbției fondurilor și utilizarea eficientă a acestora pentru implementarea proiectelor comune care să îmbunătățească condițiile de trai ale cetățenilor. În concluzie, putem afirma că modificarea propusă asigură un cadru echitabil și eficient pentru implementarea proiectelor de dezvoltare intercomunitară, consolidând capacitatea administrativă și accelerând progresul local și regional. Notă: Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Cahul este pe ultima sută de metri în procesul de înregistrare, prin asocierea a 13 autorități publice de nivel II și I din raionul Cahul, în scopul realizării în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes local sau regional, destinate inclusiv înființării, modernizării și/sau dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare a localităților, precum și în scopul înființării, organizării, funcționării, monitorizării și gestionării în comun a serviciilor publice în raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre. Înființarea și consolidarea capacităților instituționale ale ADI Cahul este posibilă grație suportului financiar al Uniunii Europene, în cadrul Programului „EU4Moldova: Regiuni - cheie”.	ani în domeniul respectiv de la momentul fondării până la depunerea cererii de finanțare și organizațiile necomerciale –dacă vor demonstra minimum 3 ani de activitate în domeniul relevant apelului până la depunerea cererii de finanțare. Măsura 1.2 include proiecte ca: programe regionale de formare profesională (continuă) și antreprenorială în ramurile prioritare ale regiunii, inclusiv programe de formare de competențe în domeniul turismului; dezvoltarea de abilități și competențe în cadrul infrastructurilor de afaceri: programe de incubare, acceleratoare regionale, huburi de competențe; proiecte de sprijin al inovării pentru mediu privat (creare de servicii și produse noi), care nu implică necesitatea deținerii în proprietate a terenurilor/clădirilor/infrastructurii. În ceea ce privește Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară (ADI), considerăm că acestea pot participa în cadrul proiectelor de dezvoltare regional și locală în calitate de parteneri, având în vedere că APL-urile membre ale acestora sunt deja eligibile pentru a accesa Fondul de dezvoltare regional și locală. Astfel, ADI-urile pot contribui la implementarea proiectelor, chiar dacă nu sunt aplicanți direcți.
Expertizare		

Ministerul Justiției (nr. 04/1-3013 din 25.03.2025)	Urmare examinării proiectului hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 152/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală (număr unic 156/MIDR/2025), comunicăm următoarele. Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit autorilor, proiectul de act normativ este condiționat de necesitatea ajustării unor indicatori, includerii posibilității depunerii online a notelor conceptuale și cererilor de finanțare, în contextul dezvoltării și lansării Sistemului Informațional de Gestionare a Programelor și Proiectelor de Dezvoltare Regională și Locală (GPPDRL) și necesitatea diversificării măsurilor de finanțare în contextul documentelor de politici elaborate și aprobate pe parcursul anului 2024, în particular: Hotărârea Guvernului nr. 216/2024 cu privire la aprobarea Programului Național de dezvoltare locală „Satul European” pentru anii 2024-2028, Hotărârea Guvernului nr. 435/2024 cu privire la aprobarea Programului Național de accelerare a dezvoltării mun. Bălți în calitate de pol de dezvoltare 2024-2028, Hotărârea Guvernului nr. 758/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Sistemului informațional pentru gestionarea programelor și proiectelor de dezvoltare regională și locală, precum și în contextul evaluării intermediare a Hotărârii de Guvern nr. 916/2020 cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare a orașelor poli de creștere în Republica Moldova pentru anii 2021-2027. În context, în temeiul art. 3 alin. (4) din Legea nr. 27/2022 privind Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, Regulamentul privind gestionarea mijloacelor Fondului național se aprobă de Guvern. De asemenea, potrivit art. 7 alin. (1) din Legea nr. 27/2022, finanțarea programelor și proiectelor de dezvoltare locală se realizează în baza concursurilor de selectare a proiectelor, desfășurate în baza unui regulament aprobat de Guvern. Drept urmare, <u>din punct de vedere conceptual, precizăm că nu avem observații de formulat.</u>	
---	---	--

	Totodată, referitor la textul propriu-zis al proiectului, menționăm despre <u>necesitatea îmbunătățirii sub aspectul redactării și al respectării normelor de tehnică legislativă, după cum urmează:</u> 1. La clauza de adoptare, menționăm despre necesitatea revizuirii acesteia, ținând cont de prevederile art. 102 din Constituție, art. 37 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, art. 14 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora actele normative ale Guvernului se adoptă pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și a celor ce decurg din Legea cu privire la Guvern, precum și pentru organizarea executării legilor. Astfel, în clauza de adoptare, se indică temeiul legal de adoptare a actului normativ respectiv, norma concretă din lege care indică expres competența Guvernului de a adopta actul în cauză. În acest sens, <u>textul „art. 7 și 10” se va substitui cu textul „art. 3 alin. (4) și art. 7 alin. (1)”</u>. 2. La sbp. 1.1.5.2, cuvântul „înlocuiesc” se va substitui cu cuvântul „substituie”. Obiecția dată este valabilă și pentru sbp. 1.1.5.3. 3. La sbp. 1.2.1 și 1.2.2, se va revizui utilizarea cuvântului „după”, or, completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia, iar amplasarea punctelor în ordine consecutivă nu necesită o mențiune expresă în acest sens (obieție valabilă și pentru cuvintele „la final” utilizate la sbp. 1.2.3.1.1 și alte cazuri similare din proiect). 4. La sbp. 1.2.3.2.3, amintim că pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se utilizează cuvintele „se abrogă” și nu „se exclude”. Sintagma „se exclude” se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții. Obiecția dată este valabilă și pentru sbp. 1.2.15.7, 1.2.19.5, 1.3.1 și alte cazuri similare din proiect. 5. La sbp. 1.2.3.2.4, cuvintele „două litere noi” se vor substitui cu textul „literele o) și p)”. Obiecția dată este valabilă și pentru sbp. 1.39, și alte cazuri similare din proiect.	1.Se acceptă. Textul a fost redactat. 2.Se acceptă. Textul a fost redactat. 3.Se acceptă. Textul a fost redactat. 4.Se acceptă. Textul a fost redactat. 5.Se acceptă. Textul a fost redactat.
--	--	---

	6. La sbp. 1.2.3.4.2, se va ține cont de regula potrivit căreia, la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre/semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv (obiecție valabilă și pentru sbp. 1.2.3.4.3, 1.2.3.5.2 și alte cazuri similare din proiect). 7. La sbp. 1.2.15.3, la redarea prevederii noi, se va indica înaintea parantezelor litera „f”). 8. La sbp. 1.2.9.1 se va revedea necesitatea completării propuse, or, potrivit art. 110 din Codul penal, antecedentele penale reprezintă o stare juridică a persoanei, ce apare din momentul rămânării definitive a sentinței de condamnare, generând consecințe de drept nefavorabile pentru condamnat până la momentul stingerii antecedentelor penale sau reabilitării. Stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi legate de antecedentele penale (art. 111 3 alin. (3) din Codul penal). Fiind stinse, se consideră că persoana nu a avut antecedente penale. Mai mult, o prevedere similară este și la pct. 10 sbp. 5) din Anexa nr. 3, la care nu se propune o astfel de completare. 9. La sbp. 1.2.18.5.2 și 1.2.18.5.3, se va revizui intervenția deoarece nu este clară, în contextul versiunii în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 152/2022 (https://moldlex.md/lexact/75852?version=Act%20la%20zi). 10. La sbp. 1.2.18.6.3, în contextul expunerii logice, se va completa cu pct. 261, deoarece amendamentul depășește obiectul de reglementare al punctului 26.	6.Se acceptă. Textul a fost redactat. 7. Se acceptă. Textul a fost redactat. 8. Se ia act. Modificarea este propusă la pct. 10 sbpct. 5) din Anexa nr. 2, pentru uniformizarea cu prevederea de la pct. 11, sbct. 3) din Anexa nr., unde este utilizată sintagma „antecedente penale nestinse” 9.Se ia act. Conform redacției în vigoare de pe legis.md, pct. 26, sbpct. 3) conține literele a), b), d) și e), prin urmare, modificarea a fost propusă la redacția în vigoare pe legis.md, utilizată de autor la elaborarea proiectului. Această versiune este utilizată și de beneficiarii proiectelor și instituțiile implicate în selectarea proiectelor. Prin pct. 1.2.18.5.3, se propune corectarea acestei erori prin însemnarea succesivă a literelor a), b), c), d). 10. Se acceptă. Textul a fost redactat.
--	--	--

		11. La sbp. 1.3.4.2, cu referire la acronimul „etc.” se va ține cont că acesta este impropriu terminologiei utilizate în actele normative, astfel se va evita utilizarea lui. 12. La sbp. 1.3.9, semnalăm că exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea lor în text, la prima folosire (ex: APL). 13. Cu referire la sbp. 1.3.17, prin care se propune abrogarea secțiunii a 4-a din capitolul V, considerăm necesar a completa nota de fundamentare cu raționamentele acestei soluții. Or, art. 65 din Legea nr. 100/2017 stabilește cazurile în care intervine abrogarea. 14. Suplimentar, cu referire la cuvântul „subpunct”, se va revizui modalitatea de indicarea acestuia, în vederea menținerii terminologiei constante pe întreg textul proiectului. 15. Totodată, se va revizui proiectul în vederea înlăturării omisiunilor gramaticale și de ortografie.	11. Se acceptă. Textul a fost redactat. 12. Se acceptă. Textul a fost redactat. 13. Se acceptă. Nota de fundamentare a fost completată. 14. Se acceptă. Textul a fost redactat. 15. Se acceptă. Proiectul a fost revizuit și redactat.
Centrul Anticorupție <i>EHG25/10437</i> <i>25.03.2025)</i>	Național <i>(Nr.</i> <i>din</i>	<u>Concluzia expertizei:</u> Potrivit notei de fundamentare, proiectul are drept scop: - îmbunătățirea proceselor de monitorizare a proiectelor de dezvoltare regională și locală; - asigurarea accesului îmbunătățit la infrastructura tehnico-edilitară; - amplificarea impactului pozitiv al dezvoltării urbane, revitalizării economice și sociale a orașelor, inclusiv a orașelor-poli de creștere; - optimizarea procedurilor de participare la apelurile de proiecte prin măsuri de digitalizare. În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota de fundamentare a proiectului a fost întocmită cu respectarea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. Analiza redacției propuse, denotă insuficiența redacției sub aspectul reglementării aspectelor procedurale aferente procedurii de contestare a rezultatelor concursului și evaluării proiectelor, fapt care poate periclita certitudinea reglementării	Se acceptă. Pct. 1.3.13.3.3 al proiectului a fost completat cu norme de trimitere la Ghidul de aplicare, care va reglementa procedura contestării.

	mecanismului de realizare a drepturilor de contestare a deciziilor și acțiunilor entităților publice/agenților publici, situație în care autoritățile responsabile de executarea legii respective se pot prevala de această deficiență pentru a comite abuzuri. Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile respectării recomandării vizate de compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție. Recomandările expuse la Compartimentul III vizează <u>reglementarea procedurii de contestare sau stabilirea unei norme de trimitere la cadrul normativ primar aplicabil.</u>	
--	--	--

Secretar general

Angela ȚURCANU